

ADRODDIAD I'R: Pwyllgor Safonau

ADRODDIAD GAN: Lisa Jones – Dirprwy Swyddog Monitro

DYDDIAD: 13eg Gorffennaf 2012

PWNC: Goddefeb

1. DIBEN YR ADRODDIAD

Ystyried a ddylid caniatáu gollyngiad mewn perthynas â Chynghorwyr Cyngor Dinas Llanelwy fel yr amlinellir yn Atodiad 1, ar ôl ystyried yr amgylchiadau dan y rhain y gellir rhoi gollyngiad, fel y manylir yn Atodiad 2.

2. CEFNDIR

- 2.1 Nodir yn Rhan 3 Cod Ymarfer yr Aelodau y darpariaethau mewn perthynas â buddiannau. Mae gofyniad pennaf bod angen i aelodau, ym mhob mater, ystyried os oes ganddynt fuddiant personol ac yna datgelu'r buddiant hwnnw. Mae Paragraff 10(2) yn y Cod yn nodi beth yw'r buddiannau personol hynny.
- 2.2 Ar ôl datgan buddiant personol, rhaid i aelod ystyried hefyd os oes ganddo fuddiant sy'n rhagfarnu. Diffinnir buddiant sy'n rhagfarnu fel buddiant y byddai aelod o'r cyhoedd, sy'n gwybod y ffeithiau perthnasol, yn ei ystyried yn rhesymol fel un mor arwyddocaol fel y byddai'n debygol o ragfarnu barn yr aelod o'r budd cyhoeddus.
- 2.3 Ymhlith yr ystod o fuddiannau posibl a nodir ym mharagraff 10(2) y Cod mae cymdeithasau diwydiannol a darbodus, elusennau neu gyrff gyda dibenion elusennol a chlybiau, cymdeithasau preifat sy'n gweithredu yn ardal yr awdurdod, y mae'r Cynghorydd yn aelod ohonynt neu'n dal swydd o reolaeth gyffredinol. Mae'r buddiannau a ystyrir yn yr adroddiad hwn yn dod o fewn y categorïau hyn.
- 2.4 Mae'r Cod Ymarfer wedi ei ddrafftio i gymryd i ystyriaeth gysylltiad agos Cynghorwyr yn eu cymuned leol sy'n golygu eu bod yn debygol o fod yn chwarae rhan mewn amrywiol gyrff, ac yn wir efallai eu bod wedi eu penodi dan rai amgylchiadau i'r cyrff hyn gan eu Cynghorau. Mae'r Cod felly'n rhoi eithriad yn yr achosion hyn o benodiad neu enwebiad, ac er bod angen i'r Cynghorydd ddatgan buddiant o hyd, mae'n cael eithriad ac yn medru cymryd rhan a phleidleisio yn y ffordd arferol. Fodd bynnag, mae cafeat pellach, nad yw'r eithriad yn berthnasol lle mae'r busnes yn ymwneud â phenderfynu ar gymeradwyo, caniatáu, trwyddedu, rhoi caniatâd neu gofrestru (oni fo paragraff 12(2) C, grantiau neu gymorth ariannol hyd at £500, yn berthnasol). Dan yr amgylchiadau hyn, oni fo'r Cynghorwyr wedi cael gollyngiad, rhaid iddynt adael yr ystafell a pheidio â phleidleisio ar y mater hwn.

- 2.5 Bydd Aelodau'r Pwyllgor Safonau yn gweld yr amgylchiadau a nodwyd y Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Golyngiad) (Cymru) 2001 yn Atodiad 2, lle gellir rhoi goddefeb.
- 2.6 Ynglwm yn Atodiad 1 mae cais gan Clerc Cyngor Dinas Llanelwy i wneud cais am ollyngiad o ystyried bod nifer arwyddocaol o'r Cynghorwyr hefyd yn aelodau Cyrff Gwirfoddol Lleol. Mae Clerc y Cyngor wedi nodi enw pob Cynghorydd perthnasol a'r corff dan sylw. Weithiau, pan fo angen i Gynghorwyr un neu arall o'r cyrff hyn ddatgan buddiant a gadael y cyfarfod, gall adael y cyfarfod heb gworwm, ac ni all y Cyngor drafod ei fusnes. Mae'r Pwyllgor Safonau yn y gorffennol wedi rhoi gollyngiad debyg ar 26ain Chwefror 2010, er y tro hwn mae rhestr y Cynghorwyr wedi ei diweddarau.
- 2.7 Deallir mai'r paragraffau yn y Rheoliadau dan y rhain y mae'r Cynghorwyr yn gofyn am ollyngiad yw'r paragraffau: -
- (d) os oes gan ddim llai na hanner aelodau'r awdurdod perthnasol neu hanner aelodau un o bwyllgorau'r awdurdod (yn ôl fel y digwydd) y mae'r busnes i gael ei ystyried ganddo fuddiant sy'n berthnasol i'r busnes hwnnw;
 - (e) (ch) os yw natur buddiant yr aelod yn gyfryw fel na fyddai cyfranogiad yr aelod yn y busnes y mae'r buddiant yn berthnasol iddo yn niweidio hyder y cyhoedd yn y modd y mae busnes yr awdurdod perthnasol yn cael ei gynnal;
 - (f) (d) os yw'r buddiant yn gyffredin i'r aelod ac i gyfran arwyddocaol o'r cyhoedd;
- 2.8 Mater i'r Pwyllgor Safonau yw penderfynu a ddylid rhoi gollyngiad. At hyn, efallai y dymuna'r Pwyllgor ystyried a ddylid cyfyngu'r gollyngiad i gyfnod penodol neu fod yn anghyfyngedig o ran amser.

3 ARGYMHELLIAD

- 3.1 Bod y Pwyllgor yn ystyried y gollyngiadau uchod ar ôl ystyried y rhesymau a nodwyd.
- 3.2 Bod yr Aelodau sy'n destun y gollyngiad yn datgan buddiant personol o hyd yn y cyfarfod lle mae'r mater i'w drafod.